

Anti-NMDA-receptorencefalit

Anti-NMDA-receptorencefalit är en hjärn-inflammation som beror på att kroppens immunförsvar angriper nervceller i hjärnan. Hos vuxna är de första symtomen ångest och sömnlöshet. Många tror därför att de har en psykisk sjukdom. Hos barn förändras beteendet. Utvecklingen avstannar och barnen får svårt att styra sina rörelser. Efter hand får den som är sjuk fler symtom som visar att hjärnan är påverkad. För några blir tillståndet livshotande.

Anti-NMDA-receptorencefalit är inte ärftlig. En person per miljon invånare får sjukdomen varje år, men det kan finnas fler som inte får rätt diagnos.

SYM TOM

Både barn och vuxna kan bli sjuka. De flesta som insjuknar är kvinnor under 30 år. De första symtomen brukar vara ångest, sömnlöshet och vanföreställningar. Efter hand märks andra tecken på att hjärnan är påverkad. Det är till exempel vanligt att den som är sjuk får svårt att hålla reda på tid och rum. Många får också svårt att hitta orden i ett vanligt samtal.

Det första symtomet hos barn brukar vara att beteendet förändras. Sjukdomen kan göra att barnen blir hyperaktiva, får sömnsvårigheter och snabba humörsvägningar. Barnen kan också få svårt att göra sådant de kunnat tidigare, till exempel gå eller prata. Ett annat symptom är svårigheter att koordinera sina rörelser. Hos en del märks tvångsmässiga rörelser som upprepas gång på gång.

Både barn och vuxna med sjukdomen kan få epileptiska anfall. Sjukdomen kan också leda till allvarliga störningar i hjärtrytmen, blodtrycket och andningen som gör att den som är sjuk behöver intensivvård.

ORSAK

Anti-NMDA-receptorencefalit finns i två former som verkar ha olika orsaker. Den ena kan kopplas till en tumör i äggstockarna som kallas teratom. Tumören brukar vara godartad men man tror att den gör att kroppens immunförsvar börjar angripa nervceller i hjärnan. Hos personer som inte har teratom kan det vara en infektion som utlöser reaktionen i immunförsvaret.

BEHANDLING

Personer som får flera symtom på kort tid behöver intensivvård eftersom tillståndet kan bli livshotande. Behandlingen inriktas på att snabbt dämpa inflammationen i hjärnan och förhindra att fler nervceller skadas. Teratom opereras bort så snart det är möjligt.

De flesta som får behandling återhämtar sig från sjukdomen, även om det kan ta tid. Många upplever hjärntrötthet och koncentrationssvårigheter en lång tid efter att den akuta fasen är över.

RESURSER PÅ RIKS- OCH REGIONNIVÅ

Vid universitetssjukhusen finns Centrum för sällsynta diagnoser (CSD) som kan ge vägledning och information om ovanliga sjukdomar och syndrom.

SAMHÄLLETS STÖDINSATSER

Barn, ungdomar och vuxna med funktionsnedsättningar kan få olika typer av stöd och insatser. Mer information om samhällets stöd finns att läsa i Socialstyrelsens kunskapsdatabas om sällsynta hälsotillstånd under ”Samhällets stödinsatser”.

INTRESSEORGANISATIONER

Hjärnskadeförbundet Hjärnkraft

Neuro

Riksförbundet Sällsynta diagnoser

LÄS MER

Det här är en kort sammanfattning av texten om anti-NMDA-receptorencefalit som finns i Socialstyrelsens kunskapsdatabas om sällsynta hälsotillstånd.

Informationscentrum för sällsynta hälsotillstånd

Informationscentrum för sällsynta hälsotillstånd vid Ågrenska har i uppdrag av Socialstyrelsen att producera texterna som publiceras i kunskapsdatabasen för sällsynta hälsotillstånd.

E-post: sallsyntahalsotillstand@agrenska.se

Texten om det sällsynta hälsotillståndet är reviderad januari 2018.